

Fogadás az újév tiszteletére

Nagy idők tanúja, a patinás Goldmark Terep adott helyet az őszi ünnepek megelőző fogadásnak, amelyet negyedik alkalommal rendeztek meg a Hitközségben. Ilyenkor meghívást kapnak kormánytisztviselők, polgármesterek, társegyszázak képviselői, a diplomáciai testület első emberei, zsidó és nem zsidó barátok.

Az idei minden ízében kivételesen jól szervezett, igényes volt, a be-
léptetéstől kezdve a terem berendezé-

1986. október 23-a volt, a Bem tértől száz méterre. A kapualjából felbukkanó civil ruhás nyomozók látványa visszazökkentett a valóságba, s hinni a Gondviselésben ezen a napon, pontosan ekkor tanultam meg, örökre. Ekkor éreztem talán először, hogy a valóban lényeges dolgok, a hit vagy az ima elnyomja akár a politika emberek feletti tobzódását is.

S mit jelent az itt és most fogalma egy mai zsidó világi vezetőnek? Hát, napokon belül beköszönt az 5779-es

építészeti és kulturális emlékeit, a magyar neológia értékét. Öntudatos, a hatalomtól független szervezként egyszerre vagyunk érdekeltek az erős Izraelben és az erős diaszpórában. E kettősség jegyében emlékeztünk meg a 70 éves Izraelről. A Mazsihisz szervezésében Jeruzsálemben, majd a budapesti Szent István parkban elültetett 35-35 fa a zsidó állam és a szétszórásban élő zsidóság egységét szimbolizálta. Kezdeményezésünkre Orbán Viktor miniszterelnök – hivatalos izraeli útján – ugyancsak faültetéssel tisztelgett országaink barátsága előtt. Az eseményen pedig ott voltak a Mazsihisz által delegált tanárok, akik éppen oktatási szemináriumon tartózkodtak Izraelben.

Izrael léte, a hagyományok továbbvitele, a zsidó oktatás fejlesztése, a közösség építése mind-mind ezernyi feladatot ró ránk. Erre hívja fel a figyelmet egy fontos, szembenézésre készítő könyv, a „Zsidók és zsidóság Magyarországon” című tanulmány. Az anyag negatív és pozitív folyamatokról egyaránt beszámol, az olvasottak alapján van feladatunk a jövőben. Szeretném, ha Önök is tudnák, nagyünnepeinken a Mazsihisz zsinagógai közösségeiben 10-szer többen vannak, mint az utána következő szervezetében, és 6-szor többen, mint az összes zsidó közösségben. Tartalékaink hatalmasak, de a jövőben meg kell szólítanunk azokat a testvéreinket is, akik nem tagjaink: vallási és kulturális csatlakozási pontokat, kapukat kell nyitnunk feljükk. Vallási hagyományaink iránti hűségünk mellett kell a változó világra nyitott közösségként működnünk.

Kedves Barátaim! A közösségépítő munka számomra örömforrás. Jutalma nem pénz, nem köszönet vagy hála, hanem az összetartozás maga. A zsinagógáinkban naponta háromszor elmondott zoltársor szerint is „boldogok, akik házában lakoznak”, boldogok, akik együtt lehetnek a gyülekezésben.

Hölgyeim és Uraim! Az 5779. zsinagógai esztendő beköszöntö alkalomból Önöknek, zsidó és nem zsidó barátainknak kívánok egészséget, társadalmi békét és boldog új esztendőt, sáná tovább! Legyenek beírva az Élet könyvébe!”

(Radnóti Zoltán főrabbi beszédét és a fogadást záró eseményeket terjedelmi okokból következő számunkban közöljük.)

GJ

L'chajim

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

sén át, a részleteiben is a tökéletes törekvés jegyében.

Mintegy kétszáz vendég fogadta el az invitálást, a teljesség igénye és nevek nélkül: zsidó oktatási intézmények vezetői, fővárosi és vidéki hitközségek elöljárói, a HDKE első embere, az Újpesti Szociális Otthont, a Szeretkórházat képviselő prominensek, rabbik, kántorok, a BZSH-Mazsihisz, a Hitközség vezető tisztviselői. Államtitkárok, különböző zsidó szervezetek elnökei és még nagyon sokan mások.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke az alábbi beszéddel köszöntötte a megjelenteket:

„Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim!

Van úgy, hogy csordultig megtelik a szívünk hálával, van, hogy panaszszal, és közben szinte észre sem vesszük, hogy elkezdünk imádkozni a Mindenhatóhoz. Mások meg úgy érezzük, nincs mondanivalónk Istennek, mert a hétköznapokon »komoly« dolgokkal foglalkozunk, s nem vele.

Talán így jártam én is 1986-ban, október 23-án este (nem mellesleg az 56-os forradalom 30. évfordulójának napján). Mindkét gyermekem megbetegedett az óvodában. Irány a gyógyszerész, az ügyeleti, hisz' estére a többi már bezárt. A sötétben túlmentem a patikán. Rácsos ajtaja nem volt kivilágítva. Visszafordultam. Már ott kellett volna állnom, hogy becsöngessek az ügyeletre, hogy egy álmos tekintetű gyógyszerész kicsit kelletlenül kiszolgáljon, hogy vihessem az áldott medicinát fiaimnak. Csak néhány lépésnyire voltam, amikor hatalmas csattanással egy piros zsiguli vágódott bele a gyógyszerész ajtajába. Pontosan oda, ahol nekem kellett volna állnom.

Ha nem vétem el az irányt, ha néhány lépéssel előbbre vagyok, akkor nem a vasajtó török derékba. Sokkolva álltam az összetört autó mellett. A sofőr még ki sem kászálódott, mikor egy civil ruhás nyomozó már igazoltatta.

zsinagógai esztendő. Meg kell szabadulnunk a tárgyak és a kevéssé lényeges dolgok fogságából, és vissza kell térnünk az igazán fontosakhoz, hogy célt és értelmet adjunk életünknek. A Mazsihisz létének van értelme, mert van feladata: a Tórához, a kulturális örökségünkhöz közelíteni a magyar zsidó közösség tagjait, érdekvédelmi munkával megteremteni a biztonság légkörét, erősödő intézményeinkkel a tanulás, a gyógyulás, a tájékozódás lehetőségeit, a zsidó civil szervezetekkel együttműködve pedig az otthonosság érzését.

Két otthona van annak, akinek ketős az identitása. A magyar zsidókat ez jellemzi évszázadok óta. S amióta Izrael Állama létezik, két országban is otthonra lelhetünk. Az izraeli bevándorlási törvény szerint minden zsidónak a földkerekségen lehetősége van Izraelbe vándorolni, de minden zsidónak egyben joga van hazát választani. Mi, magyarországi zsidók döntöttünk: a Kárpát-medencében kívánjuk megőrizni apáink, nagyapáink tradícióit,

„Új” információ túlélőknek

Szakály Sándor szerint a zsidók nem szenvedtek el jogfosztást Horthy kormányzósága alatt

A Veritas Intézet főigazgatója a kenderesi Horthy-emléknapon tartott előadást, ahol a zsidókérdés is szóba került. Szakály Sándor korábban a zsidók 1941-es kitoloncolását nevezte idegenrendészeti eljárásnak.

Kenderesen a Horthy Miklós Emlékére Alapítvány és a helyi önkormányzat ökömenikus istentisztelettel, koszorúzással, fotókiállítással és konferenciával emlékezett meg a településen született kormányzóról. Az eseményen beszédet mondott Pádár Lászlóné fideszes polgármester, Kovács Sándor fideszes országgyűlési képviselő, illetve a kormányzó unokája, Horthy István. Szakály Sándor történész, a Veritas Intézet

vezetője pedig A Kormányzó – vitéz nagybányai Horthy Miklós címmel tartott előadást az egybegyűlteknél.

A 444 helyszíni beszámolója szerint a felszólalók nem igazán foglalkoztak Horthy háborús felelősségével, Kovács Sándor például inkább a kormányzó katonai karrierjéről beszélt. A képviselő szerint Horthy Miklósnak, Bethlen Istvánnak, Klebelsberg Kunónak és társainak köszönhető, hogy Magyarország fennmaradt Trianon után.

Szakály Sándor pedig azt fejtegette, hogy Horthy nem hibázott, csupán naiv volt. A Veritas igazgatója arról is beszélt, hogy a Horthy kormányzósága alatt elfogadott zsidó-

(Folytatás a 2. oldalon)

KÖZLEMÉNY

A Mazsihisz nem árulja el a magyar zsidó közösséget

Az utóbbi hónapokban végképp világhosszra vált, mi fontos nekünk és mi fontos a Köves Slomó által vezetett Egységes Magyarországi Zsidó Hitközségnek (EMIH). A helyzet egyértelmű: az EMIH-nek nem a történelmi hitelesség, nem a magyar zsidó közösségi emlékezet és nem a magyar zsidóság a fontos, hanem a közpénzek és ingatlanok megszerzése. Ez világos stratégia, ami szembe megy a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) törekvéseivel és a magyar zsidó közvélemény értékrendjével.

A Mazsihisz egyik alapintézménye a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár. A holokausztal foglalkozó legjelentősebb nemzetközi intézmények természetes partnere. A Mazsihisz elkötelezett a holokauszt

hiteles bemutatásában, ezért a Sorok Háza néven Köves Slomó és Schmidt Mária által vezetett koncepciót elutasítja, és attól elhatárolódik, nem hajlandó a múlt megtagadásával a jövőt feláldozni.

A közösségi emlékezet és a hiteles történelmi kutatások megerősítésére, bátorítására a Mazsihisz 10 millió forintos induló összeggel pályázati keretben különít el, hogy segítse a kutatókat, intézményeket, civil szervezetek munkáját.

A Mazsihisz feladatának tekinti a Tórához, a kulturális örökségünkhöz közelíteni a magyar zsidó közösség tagjait, érdekvédelmi munkával megteremteni az otthonosság légkörét, erősödő intézményeinkkel a tanulás, a gyógyulás és a tájékozódás lehetőségeit.

Emléktábla-avatás a Síp utcában

Az idei őszi ünnepek előtt néhány nappal volt kollégánk, a közelmúltban elhunyt Bandi László emlékére táblát avattak a Hitközség épületének harmadik emeletén.

Nem volt előre meghirdetve, aki hallott róla, továbbadta olyanoknak, akik ismerték, szerették. Annyira friss még elvesztése, hogy nehéz múlt időben írni-beszélni róla.

A folyosó zsúfoltság tele volt. A család, az összetört szülők, gyerekek, rokonok, barátok, kollégák hallgatták az emlékező gondolatokat a BZSH elnökétől, Ács Tamástól.

Kétfős érzés kavargó bennem most, hogy itt állok egy emléktábla avatásán – kezdte beszédét az elnök. – Egyrészt szomorú és meghatódott vagyok, hiszen alig két hónapja múlt, hogy elvesztettük egy nagylelkű, mindig vidám, segítőkész zsidó barátunkat.

Másrészt megnyugtató érzés az, hogy e tábla révén felhívhatjuk az utánunk következő generáció figyelmét egy nagyszerű, közösségéért sokat tevő igaz emberre, ezzel is megőrizve emlékét. [...]

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a BZSH elöljárósága egyhangú határozatban rögzítette, hogy készüljön emléktábla és helyeztessék el székházunk folyosójának falán. Elindulhatott egy nemes kezdeményezés, azzal a céllal, hogy zsidó közösségünkért önzetlenül és évtizedeken keresztül sokat tett személyek ily módon is megőrkítésre kerüljenek – emelte ki Ács Tamás.

A táblát Kunos Péter, a BZSH-Mazsihisz ügyvezető igazgatója és Ács Tamás leplezték le.

A fájdalmas csendet követően Laci édesapja mondott köszönetet, és néhány szóval emlékezett, emlékeztetett az Emberre... a Fiára.

gj

Köszönet az álmúzeum bezáratásáért

Joszi Amrani nagykövet találkozott Vattamány Zsolttal, Budapest VII. kerületének, Erzsébetvárosnak a polgármesterével, Heisler András Mazsihisz-elnök kíséretében. A nagykövet megköszönte a polgármesternek a gyors és hatékony intézkedést a Soá Pince bezáratásában,

valamint köszönetet mondott a többi területen lévő kitűnő együttműködésért is. Kijelentette, hogy a megemlékezés formáit körültekintően és szakemberek bevonásával kell kialakítani, és sohasem szabad kereskedelmi területre tévedni vele. (Forrás: Facebook)

Heisler András, Joszi Amrani és Vattamány Zsolt

Mazsihisz: Csak a hitelesség, az őszinte szembenézés számít

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) nyilatkozata a Sorsok Házáról

Örülünk, hogy a magyar kormány négy év után ismét foglalkozik a Sorsok Házával, a magyar holokauszt – a magyar történelem legnagyobb tömeggyilkossága – kérdéssel. A mindenkor magyar kormányzatnak kötelessége ennek a nemzeti tragédiának az emlékeztetéstől torzítások nélkül fenntartani.

A Köves Slomó vezette Egységes Magyar Izraelita Hitközségnek (EMIH) bevonása a legkevésbé sem garantálja, hogy a Sorsok Háza hitelesen, őszintén és felelősen szóljon majd zsidó honfitársaink százazreinek jogfosztásáról és kiirtásáról. Bár az EMIH része a sokszínű magyar zsidóságnak, de semmiképpen nem képviseli azt. Az eddigi tervekben a Mazsihisz épp erre a hitelességre nem látott megnyugtató garanciákat, és ebben a tekintetben a friss bejelentés sem hozott érdemi változást. A sajtótájékoztató elmondottak ugyanazt a koncepciót tartalmazták, amelyet Schmidt Mária 2015-ben már közzétett, és amit sem a hazai, sem a nemzetközi szervezetek nem fogadtak el.

A Mazsihisz által fenntartott Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár (MILEV) komoly intellektuális háttérrel rendel-

kezik, évtizedekre visszatekintő, rendszeres együttműködést tart fenn a jeruzsálemi Jad Vasem Intézettel (a Holokauszt Áldozatainak és Hőseinek Izraeli Emlékhelyével) éppen úgy, mint a washingtoni Holokauszt Múzeummal. Intézményünk a magyar holokauszt kutatásának nemzetközi hírvé centruma. Az itt felhalmozott iratanyag és tudástőke egyedülálló.

Szövetségünket nem a tulajdoni viszonyokkal kapcsolatos döntések foglalkoztatják. Változatlanul a történelmi igazsághoz ragaszkodunk, a múlttal való szembenézés tartjuk fontosnak, mert mindez nemcsak a magyar zsidóság érdeke, hanem a teljes magyar nemzeti közösségé. A hatalomtól független, a magyar zsidó hagyományokat őrző szervezetként érdekeltek vagyunk a holokauszt hiteles bemutatásában. Ebben a kormány számíthat közösségünkre.

A kormány döntése számunkra csalódást okozott, nem ezt ígérték sem nekünk, sem az izraeli kormányknak. A Sorsok Házától függetlenül egyértelművé kívánjuk tenni, sehol a világon nem a kormányok döntenek el, ki képviseljen egy vallási közösséget.

Örökzöld dallamok Újpesten

Ha közelednek az őszi ünnepek, akkor nem maradhat el az újpesti kántorkoncert sem! Jól tudják ezt a hitközség tagjai, valamint a környékbeli zenebarátok, és ismeri a hagyományt az önkormányzat is, amely évről évre jelentős anyagi támogatással segíti a hangverseny megrendezését. Így történt idén is, *Székelyhidi Hajnalnak*, a Magyar Állami Operaház magánénekesének, az ORZSE adjunktusának művészeti vezetésével és személyes közreműködésével négy fiatal kántor, *Budai Miklós, Raáb Gábor, Rudas Dániel és Zucker Immanuel* bizonyította virtuozitását. A szólistákat a MÁV Szimfonikus Zenekar kísérte, *Dobszay Péter* vezényletével.

Szerdóc J. Ervin rabbi az est házigazdájaként – *Máté György* hitközségi elnök nevében is – köszöntötte a zsűfólasig telt Berzeviczy utcai zsinagóga közönségét, amelynek soraiban megjelent többek között *Kunok Péter*, a Mazsihisz és a BZSH ügyvezetője, *Vajda Károly*, az ORZSE rektora, *Hajdu László* és *Varju László* országgyűlési képviselők és *Molnár Szabolcs* alpolgármester.

A két részre tagolt koncert első felében liturgikus dallamokat hallhattak az érdeklődők. A műsorzámok előtt a rabbi röviden ismertette keletkezési történetét, héber és jiddis idézetekkel utalt a művek jelentőségére és többségük esetében a zsidó ünnepekkel való kapcsolatra. Mendelssohn Hebrida című zenekari nyitányát követően Székelyhidi Hajnal az ősi Ávinu Malkénu imát énekelte, majd Raáb Gábor következett a Szentföldre és a választott népre áldást kérő Ávinu Sebásámájimmal. A Hábét Misámájim könyörgő ima részletét – amely előtt a zsidó újév alkalmából Szerdóc J. Ervin minden jelenlévőnek jó egészséget és boldogságot kívánt – Rudas Dániel adta elő. Az engesztelés napját idéző, *Dosz Jiddishe Lied* című dalt Budai Miklós énekelte, majd Zucker Immanuel zárta a szólisták sorát az esőért szóló, *Tál* című imával. A koncert első része az Egyiptomból történő szabadulás dalával, a Bécét Jiszráéllel ért véget, amelyet Budai Miklós és Zucker Immanuel közös előadásában hallhatott a közönség. A liturgikus művek előadásának különlegességét – az énekesek egyedi stílusa és hangfekvése mellett – az egyedi, nagyzenekari hangszerelés és hangzás adta. *Fekete Gyula* Erkel-díjas zeneszerző, a Zeneakadémia zeneszerzés tanszékének vezetője, valamint *Solti Árpád* Junior Prima díjas zeneszerző, *Laczkó Bálint* és *Bíró Attila* zeneszerzők, hangszerelők az imák megszólaltatásakor a szimfonikus zenekar minden hangszerének adtak lehetőséget, így a vonósok és ütősök között olyan instrumentumok is megszólaltak, mint a hárfa és a kasztanyetta.

A koncert második „felvonásának” műsorvezetőjeként Szerdóc Ervin a humorát is többször megcsillantotta. Felszabadultan konferálta a műsorzá-

mokat, szellemesen kötve össze egy-egy másikkal. Nyitányként ismét egy Mendelssohn-mű csendült fel. Az I. (g-moll) zongoraverseny III. tételét „a fiatal és elbűvölő” *Kiss-Leizer Anna* játszotta a MÁV szimfonikusokkal. A mindössze 14 éves „virtuóz” óriási sikert aratott. Ezután egymást követték a musical- és filmslágerek. Elsőként Bernstein *West Side Story*-jából Tony dala (a népszerű Maria) Rudas Dániel előadásában, majd Székelyhidi Hajnal énekelte az *If I loved you* című slágert a Carusel című musicalből, amely Molnár Ferenc Liliomjának zenés amerikai változata. Raáb Gábor a *Volt egyszer egy Amerika* című film betétdalát, az *Amapolat* adta elő, Zucker Immanuel pedig a *Love Story* című dalát. A *Nyomorultak* című musicalből Jean Valjean híressé vált dalát Rudas Dániel énekelte, majd következett Yves Montand és Edith Piaf slágere Budai Miklós előadásában, tangóharmonika-kísérettel. A *Sous le ciel de Paris* (Párizs ege alatt) az ember szeretetről és az elfogadásról szól.

Leonard Cohen *Halleluja* című ikonikus balladája Magyarországon *Kulka János* előadásához kötődik. Szerdóc Ervin elárulta, volt rá esély, hogy a Kossuth-díjas színművész és a kántorkoncert előadói közösen állnak a közönség elé e dallal, végül a művész úr úgy érezte, hogy még nincs rá készen. A rabbi gyógyulást és az Örökkévaló áldását kérte Kulka Jánosra, majd az őt szólistá neki ajánlotta az együtt előadott dalt.

A koncert zárószámaként az *Osze Sálom* hangzott el, amelynek előadói közé Szerdóc J. Ervin maga is beállt. A dal felvezetéseként a rabbi békét kért a világnak és az emberek lelkének. A refrén éneklésébe örömmel kapcsolódott be a közönség is, amely a jól ismert köszönéssel távozott Újpestről: „Jövőre veletek ugyanitt!”

Rojkó A.

Elismerés a városrész szolgálatáért

Az Újpesti Várospanapok díjtadó ünnepségén Budapest IV. kerület Önkormányzatának elismerő oklevelében részesült Szerdóc J. Ervin, az Újpest-Rákospalota Templomkörzet rabbija. A frissen felavatott Újpest Kulturális Központban tartott rendezvényen a tíz éve a városrészben szolgálatot teljesítő rabbinak az oklevelet Wintermantel Zsolt polgármester adta át.

A honvédelmi tárca vizsgálja a hadigondozotti panaszokat

Mint korábban beszámoltunk róla: egy törvénymódosítás a közelmúltban kibővítette a hadigondozotti járadékra jogosultak körét, a jogosultságok alátámasztó dokumentumokat azonban – a Mazsihiszhez érkező visszajelzések szerint – egészen eltérően ítélik meg az egyes, területileg illetékes kormányhivatalok. A hadigondozotti ellátásokkal kapcsolatos problémák miatt *Heisler András*, a Mazsihisz elnöke levélben fordult *Gulyás Gergely* kancelláriaminiszterhez, akinek azt írta, hogy – miközben maradéktalanul tiszteletben tartja az egyes kormányzati jogértelmezési autonómiáját – reméli, hogy egységes, kiszámítható joggyakorlat alakul majd ki a jogosultságok megítélésénél. Ebben a reményben hívta fel Gulyás Gergely miniszter figyelmét az érintettek tapasztalataira, kérve, hogy tájékozzódjon az ügyben.

Heisler András levelére a napokban *Tuzson Bence*, a Miniszterelnökség közszolgálatért felelős államtitkára válaszolt, aki azt a tájékoztatást adta, hogy a hadigondozással kapcsolatos feladatok ellátására a honvédelemért felelős miniszter jogosult. Emiatt az elnök megkeresését – intézkedés céljából – átküldték a Honvédelmi Minisztériumhoz.

Az ügy előzménye, hogy az Országgyűlés idén január elsejétől több lényeges ponton módosította a hadigondozásról szóló jogszabályt. Az 1994. évi XLV. törvény módosítása szerint bővül a jogosultak köre: támogatást nyújtanak a második világháborúban elesett, eltűnt és hadifogságban elhunyt katonák és munkaszolgálatosok özvegyeinek és árváinak, továbbá mindazoknak, akiknek férje, édesapja 1938. november 2-a és 1945. május 9-e között a volt magyar királyi honvédség és csendőrség kötelékében szolgált, függetlenül attól, hogy a II. világháborút lezáró párizsi békeszerződés következtében más ország állampolgárává vált – feltéve, hogy jelenleg magyar állampolgársággal, „Magyar igazolvánnyal” vagy „Magyar hozzátartozói igazolvánnyal” rendelkeznek.

A törvénymódosítás megnyitja a hadigondozotti jogosultságot olyan volt hadiárva, hadigymoltak és hadigondozott családtagok számára is, akiknek igénye 1949. január 1-je előtt bekövetkezett vesztésén alapul, de pénzellátásukat megszüntették nagykorúságuk vagy házasságkötésük miatt. A jogosultságot mostantól olyanok is igényelhetik, akiknek a kérelmet politikai okból annak idején elutasították, vagy akik a kérelmüket politikai okokból be sem nyújtották.

K. Zs./Mazsihisz

„Új” információ túlélőknek

Szakály Sándor szerint ...

(Folytatás az 1. oldalról)
törvények nem jogfosztást, hanem csak jogkorlátozást jelentettek a zsidók számára. Szakály ezt a munkaszolgálatosok példájával próbálta megmagyarázni, szerinte ugyanis az csupán korlátozás volt a zsidóknak, hogy nem teljesíthettek fegyveres szolgálatot a hadseregben. A korlátozások ellenére viszont a zsidóság életbiztonsága 1944-ig alapvetően biztosított volt.

Az állami Veritas igazgatója korábban nagy botrányt kavart, amikor idegenrendészeti eljárásnak nevezte, hogy 1941-ben Magyarország közel húszezer zsidót kitoloncolt, akiket a németek Kamenyec-Podolszkij közelében meggyilkoltak. Szakály jogfosztásról szóló teóriája sem most hangzott el először, egy két évvel ezelőtti interjúban ugyanis már beszélt arról, hogy nem tartja jogfosztó törvénynek a numerus clausus, ugyanis a törvényben nem szerepelt a „zsidó” szó. Szakály szerint a numerus clausus egy jogkorlátozó törvény volt, miközben másoknak nagyobb lehetőséget biztosított.

Az interjú megjelenését követően sokan tiltakoztak Szakály kijelentései ellen: a baloldali pártok a főgaz-

gató leváltását követelték, Gulyás Gergely, a Fidesz akkori alelnöke, jelenlegi miniszter a jogállamisággal összeegyeztethetetlennek minősítette a faji alapon hozott törvényeket. A Tett és Védelem Alapítvány „kocsmái színvonalú provokációnak”, míg a Mazsihisz hátborzongatónak minősítette a nyilatkozatot. De még a kormány is elhatárolódott Szakály Sándortól.

ÁP/Kibic

Jogkorlátozottan(?)

Szakály Sándornak igaza van. Sőt, nemhogy jogkorlátozottak voltunk, de még az sem. Jogunk volt minden sábeszkor imát mondani a kormányzó egészségéért, hosszú életet kívánva neki valamennyi zsinagógánkban. Jogunk volt levenni sapkákat-kalapunkat, amikor fehér lovon elvonult előtünk. Jogunk volt irigyelni némely kártyapartnereit, akik egyúttal a hazai zsidóság jötevői voltak, mégpedig olyan módon, hogy vagyontukból rendezesen profitálhattunk. Apámnak joga volt a hivatalból való vallása miatti kirugását csendben tudomásul venni. Ugyancsak neki joga volt munkaszolgálatra bevonulni, majd Hídegség-Illona majorban agyonlővetni magát.

Most akkor mi a probléma?

(képé)

Zsidó Kultúra Napja Tiszafüreden

Zám Ildikó köszöntötte a mintegy 60-70 résztvevőt, emlékeztetve a retentés 1944-es esztendőre, amelynek végeredménye, hogy a magyar vidék, ezen belül Tiszafüred járás „zsidómentes” lett. Öröm viszont, hogy 70 éve létrejött Izrael Állama, amely erős, magabiztos, és a világ zsidóságának mentősvára.

Kovács Sándor parlamenti képviselő az ország és a járás nagy veszteségének nevezte a magyar zsidók deportálását. Elismerését fejezte ki az önkormányzatoknak, hogy 1990 óta rendszeresen emlékeznek és emlékeztetnek elpusztított polgártársaikra.

Professzor Hunyadi László, Izrael Állam tiszteletbeli konzulja nagyszerű előadást tartott a Szentföldről. A zsidó nép 1948-ban, 1967-ben és 1972-ben csodálatos győzelmet aratott a rátámadó arab országok hadseregei felett. Az izraeli gazdaság a világ élvonalába tartozik. Csúcstechnológiák létrehozója és művelője. Az elhangzott példák sokasága közül néhány: a tengervíz sóatlanítása, a Negev sivatag fokozatos meghódítása, az ipari és haditechnikai eszközök feltalálása és fejlesztése. Humanista feladatának tekinti a szegény országok segítségét Dél-Amerikában, Afrikában és Ázsiában egyes országokban.

Pécsi Tibor történész az Élet Menete Alapítvány képviseletében az embermentőket mutatta be. Mintegy 900 történet ismert. Az életmentők különböző rétegekből kerültek ki, beleértve az itthoni cionista mozgalmat és több ország diplomatáját. A mentők közül néhányat megemlítek: Nagybacsonyi Nagy Vilmos vezérrezdes, honvédelmi miniszter, Horváth Kálmán százados, Almási Tibor főhadnagy, Bena Rudolf házfelügyelő, Bereczky Albert püspök, Márton Áron püspök, Salkaházi Sára tanítónő, Kálló Ferenc tábori esperes, Raoul Wallenberg, Friedrich Born, Carl Lutz diplomaták.

Dr. Lebovits Imre a következő beszéddel köszöntötte a megjelenteket:

1990 elején *Szegő Ágnes* könyvtárigazgató-helyettessel elhatároztuk, hogy nemcsak megemlékezünk Tiszafüred járás mártírjairól, hanem rendbe hozzuk a zsidó temetőt is.

2000. szeptember 17-én avatta fel *Mécs Imre* országgyűlési képviselő és *Kardos Péter* főrabbi a mártíremlékhelyet. Köszönet és hála Tiszafüred önkormányzatának, *Rente Ferenc*, *Pintér Erika*, *Újvári Imre* polgármestereknek, *Dobó János* Ybl-díjas építésznek, akik támogatták és segítették a létrehozását. Ebben a munkában tevékenyen részt vett *Füge István* és *Zám Ildikó*, nevezettek ma is szervezik a több mint 13 éve minden esztendőben megtartott Zsidó Kultúra Napját.

Szerintem országunk kisvárosai közül talán egyedül Tiszafüreden rendeznek évente Zsidó Kultúra Napját, ahol az emlékezés és a vidámság játssza a főszerepet.

Mártírjainkra emlékezve, *Áder János* köztársasági elnöknek 2014-ben a Nemzetközi Élet Menetének résztvevőjeként Auschwitz-Birkenauban mondott beszédéből idézek:

„Közös a sorsunk. Közös a sorstalanságunk. Mert akik zsidó honfitársainkat megalázták és halálba küldték, azok a magyar nemzetet is megalázták, egész nemzetünknek okoztak pótolhatatlan veszteséget. Mind-egy, hogy náci németként vagy a hitleri ideológiát kiszolgáló magyarként tették, amit tettek. Nincs bocsánat arra, ha egy állam a saját polgárai ellen fordul.”

Mint az utolsó tiszafüredi holokauszt túlélő kérek benneteket, hogy őrizzék a tiszafüredi zsidók emlékét és a temetőben lévő mártíremlékhelyet.

Sajnálattal vettük tudomásul, hogy meghívásunk ellenére sem a Mazsihisz, sem Izrael és az USA nagykövetsége nem vett részt ezen a szép megemlékezésen.

Végezetül mindannyiunknak kívánok szép és kellemes estét és emlékezést.

Végül, de nem utolsósorban *Klein Judit* énekművész és a Haverim zenekar ladino, jiddis és magyar zsidó dallamokkal fergeteges jókedvet teremtett.

A műsor végén a Tiszafüredi Menóra Alapítvány vendégül látta a hallgató-ságot.

Szegő Ágnes
könyvtárigazgató-helyettes